

Prof. dr hab. Agnieszka Alińska
Szkoła Główna Handlowa w Warszawie
Kolegium Ekonomiczno-Społeczne
Katedra Skarbowości

UNIWERSYTET SZCZECIŃSKI

RPW/22998/2023 P
Data: 2023-11-29

RECENZJA

*rozprawy doktorskiej mgr MAŁGORZATY BUTRYMOWICZ-ŁAPIŃSKIEJ
pt. „Oddziaływanie wsparcia zwrotnego regionalnych instytucji finansowych na rozwój
przedsiębiorstw”*

*przygotowanej pod kierunkiem naukowym
dr hab. prof. US Przemysława Pluskoty
oraz dr Kamili Słupińskiej
z Uniwersytetu Szczecińskiego*

I. Uwagi wstępne

Przedstawiona do oceny rozprawa doktorska autorstwa Pani mgr Małgorzaty Butrymowicz-Łapińskiej stanowi kompleksową, wieloaspektową i niezwykle interesującą analizę o charakterze interdyscyplinarnym, ukierunkowaną na aplikacyjność uzyskanych wniosków. Praca dotyczy aktualnych problemów i wyzwań związanych z poszukiwaniem determinantów rozwoju przedsiębiorczości poprzez wzrost i poprawę efektywności wykorzystywania środków finansowych będących w dyspozycji regionalnych instytucji finansowych. Są to instytucje, których głównym celem działalności jest świadczenie usług pośrednictwa finansowego i poprawa jego funkcjonowania w ujęciu lokalnym i regionalnym. Ograniczenie luki finansowej w sektorze MŚP w Polsce wymaga zastosowania niestandardowych rozwiązań, odpowiednich regulacji prawnych oraz decyzji podejmowanych zarówno na poziomie instytucji finansowych w ramach rynkowego systemu pośrednictwa finansowego, jak i dodatkowej elastyczności w funkcjonowaniu przedsiębiorstw. Jedną z

kategorii instytucji pośrednictwa finansowego, które w pełni wpasują się w te wyzwania, są regionalne instytucje finansowe. Stąd też stwierdzić można, że Autorka rozprawy doktorskiej wykazała się niezwykle dobrym wyczuciem w doborze tematu rozprawy doktorskiej, zakresu i aktualności analizowanych zagadnień, co zostało poparte odpowiednią wiedzą teoretyczną z zakresu finansów, przedsiębiorczości oraz finansów przedsiębiorstw, jak również obszerną znajomością specyfiki funkcjonowania regionalnych instytucji pośrednictwa finansowego. Ponadto podkreślić należy, że wybór tematu i zakres przeprowadzonych analiz zaprezentowane w recenzowanej rozprawie doktorskiej zostały wykonane w obszarze badawczym stosunkowo nowym, bardzo mało znanym i słabo rozpowszechnionym w polskiej literaturze przedmiotu i wynikach badań empirycznych w postaci badań ankietowych. Zagadnienia związane z funkcjonowaniem i organizacją regionalnych instytucji finansowych są bardzo często marginalizowane ze względu na wielkość i znaczenie systemowe oraz rynkowy udział tego segmentu w strukturze krajowego systemu finansowego. Jeżeli do oceny uwarunkowań związanych z funkcjonowaniem regionalnych instytucji finansowych dodane zostały także zagadnienia odnoszące się do oceny czynników i uwarunkowań rozwoju przedsiębiorczości, to zarówno wybór tematu, jak i zakres prowadzenia tego rodzaju badań należy uznać za trafne, a jednocześnie wymagające bardzo dużych umiejętności analitycznych i odpowiedniego przygotowania warsztatowego. Autorka niniejszej rozprawy doktorskiej wykazała się takimi predyspozycjami i dlatego wybór tematu rozprawy doktorskiej dokonany przez Panią mgr Małgorzatę Butrymowicz-Łapińską oraz określenie jej celu, zakresu merytorycznego i przedmiotu prowadzonej analizy, uważam za w pełni uzasadnione, trafne, a nade wszystko pożyteczne zarówno z punktu widzenia rozważań teoretycznych, aplikacyjnego charakteru przeprowadzonych badań, jak i z praktycznego punktu widzenia. Jak słusznie argumentuje Autorka dysertacji występuje bowiem kilka zasadniczych przesłanek, które stanowiły podstawę do podjęcia badań. Są to między innymi następujące argumenty:

- (1) działalność instytucji pośrednictwa finansowego obarczona jest wieloma niedoskonałościami, które wymagają zidentyfikowania i zbadania;
- (2) w działalności prowadzonej przez instytucje finansowe wskazanym jest, aby uzyskiwać pozytywny wpływ na zrównoważany rozwój przedsiębiorstw (zwłaszcza z sektora MŚP), dlatego ważnym jest dokonanie oceny ww. parametru w odniesieniu do regionalnych instytucji pośrednictwa finansowego;

- (3) istnieje potrzeba zniwelowania występującej luki finansowej w zakresie finansowania sektora MŚP, co wymaga zaangażowania dodatkowych kapitałów o charakterze zwrotnym;
- (4) utrzymanie wsparcia z RIF dla przedsiębiorstw z województwa zachodniopomorskiego wymaga dalszego rozwoju instytucji finansowych z tego sektora.

Recenzowana rozprawa ma charakter teoretyczno-empiryczny. Do takiego charakteru pracy zastosowano odpowiednio dobrane metody i narzędzia badawcze. Przeprowadzona analiza opisowa ma charakter wielowymiarowy i aktualny. Ponadto została ona wykorzystana nie tylko do zaprezentowania efektów pracy Doktorantki w zakresie przeglądu literatury przedmiotu i zastosowanych praktycznych rozwiązań, lecz także do identyfikacji czynników determinujących skuteczność i efektywność funkcjonowania regionalnych instytucji finansowych w zakresie dostarczania usług finansowych dla przedsiębiorstw w funkcjonujących w ich otoczeniu.

II. Formalna ocena pracy

Autorka rozprawy doktorskiej sformułowała następujący, główny cel podjętych badań w postaci oceny oddziaływania regionalnych instytucji finansowych (RIF-ów) na działalność i rozwój przedsiębiorstw. Na tle tak sformułowanego głównego celu naukowego przyjęto także dwa cele cząstkowe dla niniejszej rozprawy, tj.:

- (1) określenie struktury finansowania sektora przedsiębiorstw MŚP w województwie zachodniopomorskim;

- (2) przeprowadzenie oceny procesu wsparcia mikro, małych i średnich przedsiębiorstw przez regionalne instytucje finansowe.

Przyjętym przez Doktorantkę celom została podporządkowana struktura i zakres pracy, co wynika z bardzo dobrej znajomości badanej problematyki, usystematyzowanej wiedzy teoretycznej i prawidłowo sformułowanych przesłanek do podjęcia wielowątkowych oraz złożonych zagadnień dotyczących efektywności wykorzystania instrumentów oferowanych przez regionalne instytucje finansowe w Polsce. Autorka pracy koncentruje się na ocenie tych zagadnień przez pryzmat doświadczeń wynikających z funkcjonowania RIF w województwie zachodniopomorskim. W dysertacji sformułowano **hipotezę badawczą** o następującej treści „*Zwrotne wsparcie finansowe regionalnych instytucji finansowych stymuluje rozwój przedsiębiorstw*”.

Powyższa hipoteza jest poprawna pod względem merytorycznym i trafnie sformułowana, gdyż odnosi się do najistotniejszych i wciąż słabo zbadanych kwestii pozostających w obszarze poszukiwania odpowiedzi na zasadnicze pytanie badawcze recenzowanej rozprawy doktorskiej polegające na poszukiwaniu odpowiedzi na pytanie: *Czy istnieje potrzeba i jak jest rola oraz znacznie działalności prowadzonej przez RIF-y w obszarze pośrednictwa finansowego na poziomie regionalnym, tj. w województwie zachodniopomorskim?*

W mojej ocenie cel rozprawy i przyjęta hipoteza badawcza są poprawne a ich treść zdefiniowała etapy postępowania badawczego Doktorantki, którego odzwierciedleniem jest przyjęta struktura i układ pracy. Jest on logiczny, oparty na zasadzie wzajemnego powiązania kolejnych zagadnień cząstkowych, tworząc w ten sposób spójną całość dysertacji. Pewne uwagi można sformułować w odniesieniu do pojęcia zawartego w hipotezie pracy tj. „stymulowania rozwoju”. Jest to pojęcie bardzo szerokie i wieloaspektowe, stąd też w treści pracy należałoby w większym zakresie zdefiniować co kryje się od tym pojęciem, aniżeli wskazać tylko na sam podział na elementy oceny jakościowej i ilościowej. Ale ta uwaga ma raczej charakter subiektywnej oceny i nie wpływa na formalną ocenę pracy.

III. Merytoryczna ocena pracy

Praca składa się z 207 stron rozmieszczonych we wstępie pracy, pięciu rozdziałach zasadniczych i podsumowaniu. Całość treści opracowania można podzielić na trzy części: teoretyczną (rozdziały 1,2,3), część empiryczną (rozdział 4) i ostaną część to część empiryczna wykorzystana do wnioskowania (rozdział 5).

Wstęp ma charakter standardowego i usystematyzowanego fragmentu pracy, wprowadzającego czytelnika w istotę podjętego przedsięwzięcia naukowo-badawczego. Autorka określiła we wstępie pracy, rolę i znaczenie regionalnych instytucji pośrednictwa finansowego oraz ich rolę w aktywności podmiotów z sektora MSP i stymulowania ich działalności. W sposób prawidłowy, a jednocześnie spójny i logiczny zaprezentowany został cel przeprowadzonych badań, sformułowane hipotezy badawcze, wykorzystywane metody prowadzenia prac analitycznych a także przedstawiona została, w formie syntetycznej, treść poszczególnych rozdziałów.

W części teoretycznej tj. w rozdziałach 1-3 zaprezentowano rozważania stanowiące podstawę do wyjaśnienia roli i znaczenia sektora przedsiębiorstw w systemie gospodarczym oraz znaczenia regionalnych instytucji finansowych w ich działalności. Zaprezentowano przegląd

definicji i pojęć z finansów przedsiębiorstw i dokonano prezentacji oraz oceny potrzeb finansowych sektora przedsiębiorstw, zwłaszcza kategorii MSP oraz występującej luki w ich finansowaniu. Pragnę zwrócić uwagę, że w tej części prowadzonych prac zostały zdefasonowane determinanty rozwoju przedsiębiorstw jako podstawa do dalszych rozważań naukowych. Jak podkreśla Autorka spektrum czynników determinujących rozwój MSP jest szeroki, niejednoznaczny i trudny do jednoznacznego wskazania, ale w rozprawie doktorskiej oczekuje się bardziej jednoznacznego stanowiska a szczególnie wskazania oceny autorki w tym zakresie. Rozważania teoretyczne zostały wzbogacone licznymi przykładami wartości statystycznych. Bardzo pozytywnie oceniam także tę część pracy, w której przedstawiono główne założenia dotyczące celu powołania regionalnych instytucji finansowych i ich miejsca oraz roli w koncepcji zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego i nowych wyzwań z tym związanych. Tego typu wprowadzenie w postaci przeglądu dorobku naukowego stanowi bardzo dobrą bazę do dalszych prac analitycznych oraz podstawę merytoryczną do zdefiniowania faktycznej roli i znaczenia regionalnych instytucji finansowych w Polsce w zakresie stymulowania ich głównych klientów, czyli sektora MSP.

Część empiryczna pracy, czyli rozdział 3 pracy ma charakter prezentujący i systematyzujący aktualny stan wiedzy na temat specyfiki, roli i znaczenia regionalnych instytucji finansowych w Polsce. Ten fragment rozprawy oceniam bardzo dobrze, gdyż został przygotowany w dość szczegółowym stopniu i bardzo rzetelnie, co świadczy o bardzo dobrym rozeznaniu Doktorantki w realiach funkcjonowania tej części instytucji finansowych zarówno w Polsce, jak również w wybranych krajach UE. Bardzo szczegółowo omówiono efekty działalności, wybranych, ale reprezentatywnych przykładów RIF-ów z województwa zachodniopomorskiego. Zwrócić należy także uwagę na wysoki poziom warsztatu naukowego Autorki niniejszej dysertacji, dzięki czemu możliwe było rozwiązanie podjętych w pracy wielu trudnych, a niejednokrotnie także i kontrowersyjnych problemów badawczych związanych z umiejscowieniem i zdefiniowaniem roli oraz oczekiwań społecznych i rynkowych wobec RIF-ów. W części empirycznej zaprezentowano także wyniki badań własnych dotyczące uregulowań prawnych i ryzyka funkcjonowania RIF-ów, co pozwoliło na zobrazowanie specyfiki mechanizmów regionalnego pośrednictwa finansowego w Polsce.

W rozdziale 4 pracy zaprezentowano wyniki badań własnych przeprowadzone w formie ankiety skierowanej do przedsiębiorstw z województwa zachodniopomorskiego oraz pogłębionych wywiadów indywidualnych. Badania zostały przeprowadzone przy zastosowaniu podstawowych narzędzi analitycznych w podziale na czynniki ilościowe i jakościowe.

Podkreślić należy, że uzyskane wyniki badań własnych pozwoliły na pełną i wieloaspektową realizację przyjętych celów pracy oraz weryfikację hipotezy badawczej, co zostało opisane w ostatnim 5 rozdziale pracy. Na tej podstawie zaprezentowano także scenariusze dalszego rozwoju regionalnych instytucji finansowych w województwie zachodniopomorskim, tak aby działania te miały pozytywny wpływ, czyli stymulowały rozwój przedsiębiorstw z tego terenu. Ciekawym i wysoko ocenianym elementem pracy jest zaproponowany przez Doktorantkę proces automatyzacji ubiegania się o wsparcie zwrotne przez sektor MSP. Zaprezentowane wyniki badań są także świadectwem wysokich umiejętności analitycznych i dobrego rozeznania w problematyce funkcjonowania regionalnych instytucji finansowych w Polsce a w szczególności w województwa zachodniopomorskim.

Na zakończenie Autorka pracy formułuje wnioski i rekomendacje, które są spójne z przyjętymi celami pracy, hipotezą główną i szczegółowymi hipotezami badawczymi. Wszystkie zidentyfikowane problemy badawcze zostały w pracy przeanalizowane oraz poddane gruntownej ocenie z wykorzystaniem analitycznych metod badawczych. Ilość i jakość zaprezentowanych oraz omówionych zagadnień stanowi bogaty zbiór informacji i oddziałuje pozytywnie nie tylko na walory poznawcze, ale również na wiarygodność formułowanych przez Panią mgr Małgorzatę Butrymowicz-Łapińską ocen formalnych, analitycznych wniosków oraz postulatów zwłaszcza tych o charakterze praktycznym. Potwierdzeniem tej opinii jest nie tylko wysoka ocena merytoryczna rozprawy, ale także znaczenie praktyczne sformułowanych opinii i ich syntetyczne zestawienie w formie postulatów do wytyczenie dalszych kierunków i zakresu zmian w zakresie funkcjonowania regionalnych funduszy rozwoju tak, aby wykorzystać ich potencjał i możliwości finansowania sektora MSP w Polsce. Podkreślić należy także, iż na tle uzyskanych wyników badań, Autorka zaprezentowała wiele własnych uwag, sugestii oraz propozycji rozwiązań z zakresu funkcjonowania lokalnych instytucji finansowych. Szczególnie pozytywnie i bardzo wysoko - zarówno pod względem zastosowanej metody badawczej, jak i prezentacji uzyskanych wyników - oceniam treści, w których Doktorantka wykazuje się umiejętnościami wykorzystania wiedzy i doświadczenia z zakresu funkcjonowania systemu finansowego, w którym jest także miejsce na działalność regionalnych instytucji finansowych. W mojej ocenie określenia granic, sposobów i oczekiwanych efektów działalności tych instytucji finansowych jest szczególnie pożądane i oczekiwane, zwłaszcza w zakresie zaspokajania przez te podmioty luki finansowej w sektorze MSP. Te fragmenty recenzowanej pracy świadczą o dobrym przygotowaniu warsztatowym Doktorantki.

Reasumując pragnę zwrócić uwagę na logiczną strukturę pracy, podporządkowaną charakterowi tego zamierzenia naukowego zdefiniowanego przez przyjęte cele i hipotezy badawcze, jak również klarowny, zrozumiały i przekonujący język prowadzonych rozważań. Pozytywnie ocenić należy także praktyczne wartości zrealizowanego tematu, w tym przede wszystkim aplikacyjny (praktyczny) charakter uzyskanych wyników badań własnych. Na szczególne podkreślenie zasługuje zarówno aktualność tematyki prowadzonych rozważań, jak i możliwość bezpośredniego zastosowania w praktyce wniosków wynikających z przeprowadzonych badań na terenie województwa zachodniopomorskiego oraz sformułowanych w trakcie przygotowywania rozprawy uwag merytorycznych. Ciekawe i twórcze są także sugestie sformułowane przez Doktorantkę co do dalszych perspektyw poprawy efektywności wykorzystania środków finansowych będących w dyspozycji regionalnych funduszy rozwoju w Polsce. Zabrakło natomiast pogłębionej analizy wpływu działalności na RIF na efekty funkcjonowania MSP.

IV. Literatura przedmiotu i jej wykorzystanie

W trakcie przygotowania rozprawy, Doktorantka zebrała i odpowiednio wykorzystała obszerną literaturę naukową, akty prawne, materiały źródłowe i dane statystyczne. W pełni korespondują one z przyjętym podstawowym celem pracy i hipotezami badawczymi, co w efekcie pozwala na przeprowadzenie badań oraz aktualnych analiz o interdyscyplinarnym charakterze.

W zestawieniu bibliograficznym znalazło się odpowiednia lista aktualnych i wymaganych pozycji książkowych, artykułów, opracowań i raportów, jak również dodatkowy zestaw aktów prawnych w postaci ustaw i rozporządzeń dotyczących badanej problematyki. W zestawieniu nie ma zbyt wielu pozycji obcojęzycznych – co należy tłumaczyć tematem i przyjętym obszarem badawczym rozprawy. Tym samym, w mojej opinii, ilościowa i jakościowa ocena zebranych oraz wykorzystanych w trakcie przygotowywania rozprawy doktorskiej materiałów źródłowych jest jak najbardziej pozytywna.

V. Metody badawcze i język rozprawy

Doktorantka we wstępie rozprawy zaznaczyła, że ze względu na szeroki zakres pracy i wielowątkowy charakter przeprowadzanych badań zastosuje różne metody badawcze, które pozwolą na przeprowadzenie kompleksowej analizy oraz ocenę kluczowych kwestii związanych z oceną zwrotnego finansowania przedsiębiorstw z sektora MŚP przez regionalne instytucje finansowe. Po wnikliwym zapoznaniu się z treścią pracy mogę stwierdzić, że Autorka w pełni wywiązała się z przyjętych założeń badawczych, prawidłowo identyfikując problemy badawcze w ujęciu instytucjonalnym, społeczno-gospodarczym, finansowym i doktrynalnym. W rozprawie można także znaleźć zarówno elementy metody problemowej, chronologicznej, jak również rozważania o znaczeniu systemowym. Należy szczególnie podkreślić, że w rozprawie nie tylko właściwie zidentyfikowano problem badawczy, ale także wykorzystano odpowiednio dobrane metody i narzędzia do rozwiązania problemów. Doktorantka we właściwy sposób potrafiła je zidentyfikować, wskazać na możliwe do zastosowania rozwiązania systemowe, a wyniki przeprowadzonych badań ankietowych wykorzystać do sformułowania kluczowych dla rozprawy wniosków oraz weryfikacji przyjętej hipotezy badawczej.

Styl rozprawy oraz jej strona formalna (przypisy, bibliografia) są poprawne. Zasadniczo język pracy jest klarowny, a wywody dość czytelne i logiczne. Ponadto recenzowana praca została przygotowana starannie pod względem edytorskim.

VI. Uwagi końcowe

Moja ocena rozprawy doktorskiej Pani mgr Małgorzaty Butrymowicz- Łapińskiej pod względem merytorycznym i formalnym jest w pełni pozytywna. Na szczególne podkreślenie zasługują zaprezentowane w pracy opisy i analizy poszczególnych zagadnień oraz rzetelnie wykonane badania własne w postaci badań ankietowych i wywiadów pogłębionych, które można wykorzystać nie tylko dla regionu (województwa zachodniopomorskiego), ale także można je ekstrapolować na całą zbiorowość RIF-ów funkcjonujących w Polsce. Natomiast wartościowe pod względem merytorycznym wnioski końcowe dotyczące aktualnego funkcjonowania i wewnętrznej organizacji regionalnych instytucji finansowych uzupełniają dotychczasowy stan wiedzy z dziedziny finansów. Ponadto podkreślić należy, że rozprawa doktorska przygotowana przez Panią mgr Małgorzatę Butrymowicz-Łapińską zawiera cenny materiał źródłowy do

dalszych badań i analiz a sformułowane wnioski i postulaty mają charakter aplikacyjny i mogą być wykorzystane na potrzeby praktyki gospodarczej.

W związku z zaprezentowaną powyżej oceną stwierdzam, że Pani mgr Małgorzaty Butrymowicz-Łapińskiej w drodze logicznego i spójnego wywodu zweryfikowała przyjęte hipotezy badawcze oraz w pełni zrealizowała założone cele badawcze, wykazując się przy tym odpowiednią wiedzą teoretyczną z zakresu nauk ekonomicznych. Autorka rozprawy doktorskiej na podstawie bogatej literatury przedmiotu, przy zastosowaniu właściwej procedury badawczej w postaci badań ankietowych, dokonała gruntownej i rzetelnej analizy naukowej dotyczącej wykorzystania środków finansowych dedykowanych dla regionalnych funduszy rozwoju w zakresie niwelowania luki finansowej w sektorze MSP. Przy tym sformułowała i przedstawiła oryginalny problem badawczy z zakresu finansów, wymagający wieloaspektowego podejścia oraz skrupulatnych analiz i przeprowadzenia samodzielnych badań. W mojej ocenie rozprawa doktorska pt. *„Oddziaływanie wsparcia zwrotnego regionalnych instytucji finansowych na rozwój przedsiębiorstw”* w pełni odpowiada wymogom formalnym określonym w Ustawie z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. 2014 poz. 1852, art. 13 ust. 1) i w związku z tym wnoszę o dopuszczenie Pani mgr Małgorzaty Butrymowicz-Łapińskiej do publicznej obrony.

Z poważaniem,

